

Шляхи підвищення ефективності викладання дисципліни теорія і методика викладання спортивних ігор (міні-футбол) на факультеті фізичного виховання педагогічного університету.

**Є. Ю. Шаповал, Ю. Дударчук
Полтавський національний педагогічний університет
ім. В. Г. Короленка**

Анотація: автором у статті розглянуто та проаналізовано результати опитування та анкетування студентів 2го, 3го курсу факультету фізичного виховання педагогічного вузу щодо визначення причин низького рівня знань з міні-футболу та запропоновані шляхи підвищення ефективності викладання дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор (міні-футбол)».

Ключові слова: міні-футбол, студенти, навчальний процес, ефективність викладання, змагання, формування мотивації.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими практичними завданнями: дисципліна «Теорія і методика викладання спортивних ігор (міні-футбол)» включена у навчальний план бакалаврів у студентів фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка і передбачає опанування теорії і методики навчання з метою формування професійно-педагогічних умінь та навичок, отримання знань, необхідних для самостійної викладацької роботи в загальноосвітніх школах, секціях з міні-футболу та дитячо-юнацьких спортивних школах. За останні роки обсяг навчального навантаження студентів зі спортивних дисциплін значно знизився.

Навчальним планом у 2015 – 2016 навчальному році передбачено 108 години на вивчення дисципліни, з яких усього лекційного курсу 8 годин, практичних лише 28 годин, а всі інші години лишаються на самоопрацювання. Деякі автори (Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня, Н. В. Москаленко, О. О. Мітова та інші) вказують на те, що в практичній

діяльності переважає виконання нормативно-базової частини навчальної програми без урахування мотивів і потреб студентів у різних видах рухової активності. Ситуація ускладнюється у зв'язку з переходом на Європейську кредитно-модульну систему освіти у ВНЗ, що призвело до скорочення кількості навчальних годин на практичні заняття, а їх половина припадає на самостійні заняття.

Педагогічне спостереження на заняттях з дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол» за останні роки свідчить про те, що багато студентів факультету фізичного виховання ПНПУ ім. В. Г. Короленка ніколи не грали у міні-футбол за правилами цього виду спорту. І їх доводиться навчати найпростішим технічним елементам елементам у 17–19 років, які вони повинні були вивчити за шкільною програмою.

У зв'язку з такою ситуацією необхідним є визначення шляхів, пошук таких форм, методів і підходів до дисципліни, що викладається, які б сприяли підвищенню мотивації і потреб студентів факультету фізичного виховання на заняттях з міні-футболу. Мотиваційну основу навчання студентів вищів різного профілю досліджували (С. В. Романчук, Ю. А. Бородін, Н. В. Підбуцька, М. Є. Хорошун та інші).

Однак аналіз літературних джерел свідчить про недостатнє дослідження особливостей формування мотивації у студентів факультету фізичного виховання до дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол», тому тема нашого наукового дослідження є актуальною.

Мета: виявити та обґрунтувати шляхи підвищення ефективності викладання дисципліни теорія і методика викладання спортивних ігор (міні-футбол) на факультеті фізичного виховання педагогічного університету.

Завдання дослідження: провести анкетування – опитування зі студентами 2го, 3го курсу факультету фізичного виховання з метою визначення причин низького рівня знань про міні-футбол та проблем, що

виникали при опануванні техніки міні-футболу в рамках шкільної програми у студентів університету педагогічного вузу.

Методи дослідження: теоретичні (вивчення та аналіз наукової та педагогічної літератури з проблеми і предмету дослідження), емпіричні (бесіди, опитування, анкетування та спостереження за навчальним процесом) та методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу дослідження: з метою визначення значущості курсу «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол» у фізкультурно-спортивної діяльності студентів факультету фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, нами було проведено анкетування, в якому взяли участь студенти 2го та 3го курсу.

Фізичне виховання студентів і молоді України є важливим компонентом, спрямоване на формування у них фізичного та морального здоров'я, удосконалення фізичної і психічної підготовки до ведення активного життя та професійної діяльності.

Міні-футбол (футзал) – (від порт. *futebol de salão* та ісп. *fútbol sala* – «зальний футбол») командна спортивна гра в залі за участю двох команд: 5 гравців у кожній, один з них воротар[1 та ін.].

Результати анкетування показали, що на запитання: «Де ви познайомилися з таким видом спорту, як міні-футбол» 60,5% респондентів відповіли, що в школі; 22,5% – у дворі, а 10% студентів факультету відповіли, що вперше почули про цей вид спорту та побачили як грають у міні-футбол тільки у залі та на міні-футбольному полі ПНПУ ім. В. Г. Короленка. На питання: дайте визначення, що таке міні-футбол відповіли 37% що це спортивна, командна гра; 43% дали майже правильну відповідь, а деякі в загальному поставили прочерк у цій графі анкети. Також більшість студентів на питання: «Чи хотіли б Ви збільшення навчальних годин (лекційного курсу та практичних занять) з дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол» для

досконалого вивчення предмету?» 80% відповіли – так, та 20% що їм всеодно. Та на питання: «Чому саме Ви обрали це вид спорту (міні-футбол)?» - 50% респондентів відповіли – для вдосконалення своїх умінь та навичок з цього виду спорту; 37,5% - що це мій улюблений вид спорту та мені це подобається, а 12,5% відповіли – що це гра мільйонів.

Дана ситуація вказує на необхідність враховувати інтереси і формувати мотивацію до занять, що допомагає фізичному самовдосконаленню, у рамках дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол» для студентів факультету фізичного виховання ПНПУ ім. В. Г. Короленка.

Проблема також в тому, що в останні роки на тлі збільшення інтенсивності навчального процесу, поглиблення соціально-економічної, екологічної та демографічної криз спостерігається тенденція до зниження фізичного здоров'я студентів [2].

Однак одна справа, коли ти граєш зі своїми друзями у дворі чи на пляжі, і інше – відповідальність перед школярами, коли ти повинен будеш володіти теоретичною базою, методикою проведення уроку на практиці в школі та коли вже будеш працювати у ЗОШ, для цього студенту необхідно володіти педагогічними навичками з усіх видів спорту, які вивчаються за програмою у школі, зокрема теоретичною базою і практичними вміннями та навичками з дисципліни міні-футбол [1, 3, 5 та ін.].

Проте все перелічене жодною мірою не сприяє підвищенню інтересу до міні-футболу у студентів та не підвищує мотивацію до майбутньої професії.

Результати проведених досліджень спонукали нас до пошуку нових шляхів підвищення ефективності викладання дисципліни «теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол» на факультеті фізичного виховання університету ПНПУ ім. В. Г. Короленка. Нами було розроблено комплекс заходів, для того щоб підвищити мотивацію студентів до занять міні-футболом, розширити діапазон їх можливостей при підготовці до педагогічної практики, застосовуючи індивідуальний підхід у залежності від рівня підготовленості студентів. Основними з цих заходів є: показ

кінофільмів про змагання з міні-футболу, з коментарями провідних фахівців; захист підготовлених студентами мультимедійних презентацій з обраної теми; впровадження в навчальний процес нових методичних посібників з дисципліни теорія і методика міні-футболу; організація зустрічей студентів із відомими футзалістами (гравцями збірної України) і провідними тренерами; відвідування ігор команд Вищої ліги; спартакіади ВНЗ, товариські ігри з викладачами університету для набуття досвіду та професійної майстерності, змагань, що проходять на базі факультету та міжуніверситетські; товариські ігри студентів, що проживають у гуртожитку з командами інших студентів ВНЗ; відвідування уроків з міні-футболу в школах, де студенти проходять педагогічну практику.

Висновки: шляхом аналізу літературних джерел узагальнено теоретичні знання щодо підвищення ефективності викладання дисципліни. Застосовування означених заходів сприяє вдосконаленню процесу викладання дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор міні-футбол», формуванню мотивації та стійкого інтересу до обраної професії у студентів, підвищує якість їх проходження педагогічної практики на базах загальноосвітніх шкіл, розширює обсяг теоретичних знань та практичних умінь з доступного для всіх верств населення виду спорту – міні-футбол. Зміст теоретичної підготовки має бути досить широким. У програму навчальної дисципліни повинні бути включені питання, що відображають сучасний стан міні-футболу в країні і в світі, перспективи його розвитку та сучасні підходи до навчальної діяльності з дисципліни.

Література:

1. Андреев С. Н. Мини-футбол в школе / С. Н. Андреев, Э. Г. Алиев. – М. : Советский спорт, 2006. – 224 с.
2. Безверхня Г. В. Формування мотивації до самовдосконалення учнів загальноосвітніх шкіл засобами фізичної культури і спорту: Методичні рекомендації (для вчителів фізичної культури) / Г. В. Безверхня. – Умань, 2003. – 52 с.

3. Круцевич Т. Ю. Формування ціннісних категорій особистої фізичної культури студентів у системі вищої освіти / Т. Ю. Круцевич, О. Ю. Марченко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – К. : Олімпійська література, 2009. – № 2. – С. 78–81.
4. Коломоєць Г. Розвиток рухових якостей та зміцнення здоров'я школярів засобами футболу / Г. Коломоєць // Теорія та методика фіз. виховання. – 2007. – № 11. – С. 30–32.
5. Москаленко Н. В. Мотиваційні пріоритети студентів до занять фізичною культурою і спортом / Н. В. Москаленко, Т. В. Сичова // Спортивний вісник Придніпров'я. науково-теоретичний журнал. – Дніпропетровськ, 2010. – № 2.
6. Марченко В. А. Теорія і методика обраного виду спорту (футбол) : [навч. посіб.] / В. А. Марченко, С. М. Журід, С. С. Коваль. – Х. : ХДАФК, 2011. – 237 с.